

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ไปปฏิบัติให้เกิดผลในโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งจำแนกผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1. สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางและแปลความหมายโดยการบรรยายจากตาราง

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ได้จากผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยสรุปข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม ใช้วิธีพรรณนาสังเคราะห์ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

3. ผลการนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle or Quality Control Circle : PDCA)

ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 นำเสนอโดยการบรรยายแบบความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (N = 119)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ครูผู้สอน	15	12.61
1.2 นักเรียน	22	18.49
1.3 ผู้ปกครองนักเรียน	50	42.02
1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	7	5.88
1.5 ผู้นำท้องถิ่น	25	21.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	22	18.49
2.2 30 - 39 ปี	35	29.42
2.3 40 - 49 ปี	43	36.13
2.4 50 - 59 ปี	11	9.24
2.5 60 ปีขึ้นไป	8	6.72

จากตารางที่ 6 พบว่า มีกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 119 คน โดยแยกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้ คือ เป็นครูผู้สอน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.61 เป็นนักเรียน จำนวน 22 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.49 เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน คิดเป็น ร้อยละ 42.02 เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.88 และเป็นผู้นำท้องถิ่น จำนวน 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.00

ข้อมูลด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.49 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30 – 39 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 29.42 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 40 – 49 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 36.14 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 50 – 59 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 9.42 และ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 6.72 จะเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30 – 49 ปี

1.2 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 7 สรุปภาพรวมของสภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน

ที่	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1	ด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้	3.70	0.83	มาก
2	ด้านการจัดการงบประมาณ	2.94	0.85	ปานกลาง
3	ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู	2.66	0.90	ปานกลาง
4	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	2.62	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 สภาพปัญหาปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาจากมากไปหาน้อยจะได้ว่า ด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เป็นปัญหาระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาที่ 3.70 รองลงมาคือด้านการจัดการงบประมาณ เป็นปัญหาระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาที่ 2.94 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู เป็นปัญหาระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาที่ 2.66 และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นปัญหาระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาที่ 2.62 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาที่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละด้าน พบว่า มีค่าต่ำกว่า 1.00 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 8 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.42	0.43	น้อย
2	มีครูที่มีความสามารถในการสอนคอมพิวเตอร์หรือให้ความรู้เรื่องเทคโนโลยี	3.13	0.62	ปานกลาง
3	ครูเป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัยและสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี	3.26	0.64	ปานกลาง
4	ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.24	1.12	ปานกลาง
5	ครูมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทการสอนเต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพื่อให้ทันกับเรียนเกิดการเรียนรู้	2.28	0.68	น้อย
6	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม	2.57	0.70	ปานกลาง

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
7	ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น	3.46	0.87	ปานกลาง
8	ครูสอนตรงตามความสามารถและตรงกับวุฒิการศึกษาของตนเอง	2.91	1.16	ปานกลาง
9	ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้การสนับสนุนในการจัด การศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ	3.05	1.40	ปานกลาง
10	ครูในโรงเรียนมีความสามารถดีและร่วมกันทำงานเป็นทีมเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	2.39	0.80	น้อย
11	มีจำนวนครูสอนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	1.92	0.76	น้อย
12	มีวิทยากรพิเศษ หรือครูพิเศษเข้าร่วมจัดการเรียนการสอน	2.90	0.90	ปานกลาง
13	ครูได้รับการนิเทศจากผู้บริหาร เพื่อแนะนำและติดตามผลการ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	2.52	0.88	ปานกลาง
14	ครูได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้เพิ่มเติมโดยเข้ารับการอบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอ	1.92	0.86	น้อย

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
15	ครูให้ความเอาใจใส่ติดตามดูแลและอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้ง ขณะอยู่ในและนอกโรงเรียน	2.64	0.96	ปานกลาง
16	ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อติดตามพฤติกรรม สอบถามปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	2.70	1.39	ปานกลาง
17	ครูรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียน ตลอดทั้ง ข่าวสารความเคลื่อนไหวทาง โรงเรียน ให้ผู้ปกครองนักเรียน และ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	2.46	1.27	น้อย
18	ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบและนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.47	0.96	น้อย
19	ครูเข้าใจและให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของการศึกษา	2.34	0.59	น้อย
20	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	2.81	1.02	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวมทั้งด้าน	2.66	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสภากินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู ข้อมูลโดยภาพรวมพบว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.66) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 3.46) รองลงมาคือ ครูเป็นผู้มีความรู้ที่ทันสมัย และสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี (ค่าเฉลี่ย = 3.26) และ ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.24) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า โดยส่วนมากมีค่าต่ำกว่า 1.00 ยกเว้น 6 รายการที่มีค่าสูงกว่า เช่น ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.40) รองลงมาคือ ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อติดตามพฤติกรรม สอบถามปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.39) และ ครูรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียน ตลอดจนข่าวสารความเคลื่อนไหวทางโรงเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.27) ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 9 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดตารางงบประมาณ

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการจัดการงบประมาณ)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1	โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ	2.51	0.87	ปานกลาง
2	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น	3.47	0.76	ปานกลาง
3	มีการวางแผนใช้จ่ายงบประมาณที่เป็นระบบชัดเจน เป็นไปตามขั้นตอนและสอดคล้องกันแผนยุทธศาสตร์ของ โรงเรียน	3.05	1.12	ปานกลาง
4	โรงเรียนมีโครงการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเพิ่มเติม นอกเหนือจากเงินงบประมาณ	3.51	1.02	มาก
5	โรงเรียนมีนโยบายใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	2.85	0.78	ปานกลาง
6	มีการกำหนดงบประมาณที่ได้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน โดยตรง เช่นงบประมาณสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.71	0.70	ปานกลาง
7	มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกรใช้จ่ายงบประมาณให้ดู กรรมการสถานศึกษาและชุมชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ	3.45	0.92	ปานกลาง

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการจัดการงบประมาณ)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
8	มีคณะกรรมการสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้า มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ	2.55	0.99	ปานกลาง
9	มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ที่มีความโปร่งใสและ สามารถตรวจสอบได้	2.25	0.67	น้อย
10	จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนได้อย่างเพียงพอ	3.01	0.69	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวมทั้งด้าน	2.94	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการจัดการงบประมาณ ข้อมูลโดยภาพรวมพบว่า เป็นปัญหาระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.94) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีโครงการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเพิ่มเติม นอกเหนือจากเงินงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย = 3.51) รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 3.47) และ มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณให้ครู กรรมการสถานศึกษาและชุมชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.45) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า โดยส่วนมากมีค่าต่ำกว่า 1.00 ยกเว้น 2 รายการที่มีค่าสูงกว่า เช่น มีการวางแผนใช้จ่ายงบประมาณที่เป็นระบบชัดเจน เป็นไปตามขั้นตอนและสอดคล้องกันแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.12) และโรงเรียนมีโครงการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเพิ่มเติม นอกเหนือจากเงินงบประมาณ (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.02) ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 10 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1	มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นพื้นฐาน สำหรับการเรียนการสอนที่ครบถ้วน ทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการ	3.82	0.73	มาก
2	มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องโปรเจคเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะเพียงพอต่อความต้องการ	3.66	0.73	มาก
3	สื่อและวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ มีความทันสมัยสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน	3.41	0.95	ปานกลาง
4	มีระบบการซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ ให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ	3.55	0.89	มาก
5	มีแผนนโยบาย/โครงการในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.81	0.90	ปานกลาง
6	ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญ จากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.61	0.88	มาก

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการจัดสรรตัวชี้วัดคุณูปการและแหล่งเรียนรู้)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
7	ครูใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ และทันสมัยในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.23	0.87	ปานกลาง
8	ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น	3.13	0.62	ปานกลาง
9	ครูส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเรื่องการใช้และการผลิตสื่อการเรียน การสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.19	0.65	ปานกลาง
10	ห้องสมุดมีสภาพและบรรยากาศเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า ของนักเรียน	3.97	0.85	มาก
11	โรงเรียนจัดหาหนังสือใหม่ๆ และทันสมัยมาให้แก่นักเรียนศึกษา ค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ	3.26	1.00	ปานกลาง
12	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยเพียงพอต่อ จำนวนของนักเรียน	4.30	0.71	มาก

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
13	โรงเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน	4.28	1.01	มาก
14	ในบริเวณโรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.59	0.72	มากที่สุด
15	มีการจัดคู่มือทัศนภายในบริเวณโรงเรียนที่สวยงามและเชื่อมต่อต่อการจัดการเรียนรู้	4.47	0.72	มาก
16	โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน	3.98	0.74	มาก
17	โรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนอย่างเป็นทางการสอน	3.89	0.89	มาก
18	โรงเรียนได้รับการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานภาครัฐ อย่างสม่ำเสมอ	3.50	1.03	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวมทั้งด้าน	3.70	0.83	มาก

จากตารางที่ 10 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลโดยภาพรวมพบว่า เป็นปัญหาระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.70) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ในบริเวณโรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.54) รองลงมาคือ มีการจัดภูมิทัศน์ภายในบริเวณโรงเรียนที่สวยงามและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.47) และโรงเรียนมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยเพียงพอต่อจำนวนของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า โดยส่วนมากมีค่าต่ำกว่า 1.00 ยกเว้น 3 รายการที่มีค่าสูงกว่า คือ โรงเรียนได้รับการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.03) รองลงมาคือ โรงเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.01) และโรงเรียนจัดหาหนังสือใหม่ๆ และทันสมัยมาให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.00) ตามลำดับ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 11 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1	มีแผนในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของโรงเรียน	2.57	0.60	ปานกลาง
2	มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนการติดตามผลและปรับปรุงแก้ไข	2.76	0.43	ปานกลาง
3	มีการจัดองค์กรที่สนับสนุนต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.74	0.79	ปานกลาง
4	มีแนวนโยบายด้านการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐต่อองค์กรระดับคุณภาพการศึกษา	2.71	0.70	ปานกลาง
5	มีแนวทางการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม	2.86	0.34	ปานกลาง
6	มีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	2.66	0.47	ปานกลาง

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
7	มีระบบการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนที่ชัดเจนและนิเทศอย่างสม่ำเสมอ	2.74	0.56	ปานกลาง
8	มีการบริหารจัดการที่สนับสนุนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.11	0.31	น้อย
9	มีการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สะอาด น่าเรียนรู้ให้แก่นักเรียน	2.65	0.60	ปานกลาง
10	มีการกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการองค์การอย่างชัดเจน เช่น มีการประกาศวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครองนักเรียน	2.41	0.86	น้อย
11	มีการประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงาน ให้ผู้ปกครองนักเรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอยู่เสมอ	2.52	0.80	ปานกลาง

ข้อ	ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา)	สภาพปัญหาของปัจจัย		เป็นปัญหาระดับ
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
12	คณะกรรมการสถานศึกษาที่ปรึกษาที่ บทบาท และมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศึกษาอย่างเต็มที่	2.68	0.81	ปานกลาง
13	มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้/เสริมความเข้าใจต่อกรมีส่วนรวมใน การจัดการศึกษาระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	2.80	0.40	ปานกลาง
14	ชุมชนให้ความร่วมมือ ดูแล สนับสนุน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดเป็น อย่างดี	2.60	0.49	ปานกลาง
15	โรงเรียนมีนโยบายด้านการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.55	0.50	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวมทั้งด้าน	2.62	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 สภาพปัญหาของปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ข้อมูลโดยภาพรวมพบว่า เป็นปัญหาระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.62) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีแนวทางในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย = 2.86) รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้/เสริมความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.80) และ มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนการติดตามผลและปรับปรุงแก้ไข (ค่าเฉลี่ย = 2.76) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ทุกรายการมีค่าต่ำกว่า 1.00 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงย้ยสนับสนุนคุณภาพการศึกษา

จาก ตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดป้ยยสนับสนุนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) ไว้ดังนี้

1.3.1 ข้อเสนอแนะในการจัดป้ยยสนับสนุน ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) มีดังนี้

- 1) ครูควรเอาใจใส่และเคร่งครัดในด้านการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆ ได้ (29)
- 2) จัดครูเข้าสอนตามวุฒิและความสามารถ (24)
- 3) ครูควรปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ (24)
- 4) ครูในโรงเรียนควรมีความรัก สามัคคี และร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ (18)
- 5) ครูเอาใจใส่และมุ่งมั่นในการสอนและปฏิบัติงานเต็มเวลา (11)
- 6) จัดให้มีสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับครู (9)
- 7) ครูควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (6)
- 8) ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ (4)
- 9) จัดให้มีการอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ (3)
- 10) ส่งเสริมครูให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (1)

1.3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดป้ยยสนับสนุน ด้านการจัดตารางงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) มีดังนี้

- 1) ควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในโรงเรียน (28)
- 2) ควรจัดงบประมาณซื้อเครื่องทำน้ำเย็น (24)
- 3) ควรจัดหางบประมาณสร้างห้องส้วมให้เพียงพอ (22)
- 4) ควรจัดหางบประมาณซื้อโต๊ะเก้าอี้ (20)
- 5) ควรจัดงบประมาณสนับสนุนด้านกีฬาให้มากขึ้น (20)
- 6) ควรเพิ่มงบประมาณด้านอาหารกลางวัน (17)

7) โรงเรียนควรจัดให้มีโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (15)

8) ควรจัดงบประมาณให้ครูตามกลุ่มสาระเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ (7)

9) โรงเรียนควรวางแผนให้ใช้งบประมาณให้ชัดเจน โดยลำดับความสำคัญก่อนหลัง (5)

10) จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดี (2)

1.3.3 ข้อเสนอแนะในการจัดปัจจัยสนับสนุน ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสภาคินแบ่งสงเคราะห์ 86) มีดังนี้

1) จัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน (35)

2) ควรเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกอาคารเรียน (32)

3) จัดหาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการเรียนการสอน (31)

4) จัดอาคารเรียน ห้องเรียนให้สวยงาม (28)

5) จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยน่าสนใจ มาประกอบการสอน (19)

6) ควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจให้มากขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน (16)

7) จัดให้มีอาคารห้องสมุดแยกเป็นเอกเทศ (12)

8) ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจในโรงเรียนหรือชุมชน (9)

9) จัดห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ให้ทันสมัยมีอุปกรณ์ครบ (7)

10) ควรจัดบริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามกลุ่มสาระต่างๆ (5)

11) ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์ประจำทุกห้องเรียน (5)

12) จัดสร้างสนามเด็กเล่น (2)

1.3.4 ข้อเสนอแนะในการจัดปัจจัยสนับสนุน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสภาคินแบ่งสงเคราะห์ 86) มีดังนี้

1) ผู้บริหารควรร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม (21)

2) ผู้บริหารควรทุ่มเทให้กับโรงเรียนมากกว่านี้ (16)

3) ควรจัดสถานศึกษาให้สะอาดน่าอยู่ร่มรื่นสวยงาม (12)

- 4) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านวิชาการเป็นหลัก (8)
- 5) มีการบริหารงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ (7)
- 6) ควรมีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (6)
- 7) ผู้บริหารควรส่งเสริมขวัญกำลังใจให้ครูอย่างทั่วถึง (5)
- 8) ควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3)
- 9) ผู้บริหารควรเน้นเรื่องคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก (2)
- 10) ให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนให้มากขึ้น (1)

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) ได้จากผลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งจัดการประชุมขึ้น ณ ห้องประชุม “สำนึกรักบ้านเกิด” โรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86) ตำบลขามป้อม อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 13 คน สรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ความคิดเห็นและร่วมอภิปราย ผู้วิจัย ได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

2.1 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เรื่องการหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2553 ณ ห้องประชุมสำนึกรักบ้านเกิด โรงเรียนบ้านขามป้อมฯ หมู่ที่ 2 ตำบลขามป้อม อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 13 คน คือ นายเกษม โสภานุอำนวยการ โรงเรียนบ้านขามป้อมฯ นางมยุรี แอบกลิ่นจันทร์ นางสุมาลา วงษาหาร และนางบรรจง ชัยมุงคุณ ตัวแทนครู โรงเรียนบ้านขามป้อมฯ นายบุญเลี้ยง พลเสนา และนายจตุรงค์ ออบสุกลิ่น ตัวแทนผู้นำหมู่บ้าน นางประเชียง วันเทาแก้ว ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน นายหนู หินวิเศษ และนางดวงปี นนทชัย กรรมการสถานศึกษา นายบัญชา ละมุลตรี ผู้วิจัย นายจินดา ป็องชัย ผู้เนินการสนทนากลุ่ม (Moderaker) นางสาวพัลลภา ผจงพงศ์ภัคร ผู้จดบันทึก (Notetaker) และนาย युทธนา วงศ์ษา ผู้ช่วย (Assistant)

2.2 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งนี้ ในเบื้องต้น ผู้ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มและทีมงานได้นำเสนอผลการดำเนินงานของโรงเรียนในปี การศึกษาที่ผ่านมารวมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักในปัญหาให้กับผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงได้นำเสนอประเด็น ปัญหาที่ต้องร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขพัฒนาที่ละประเด็น โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุม สนทนากลุ่มได้ให้ความคิดเห็นและร่วมกันอภิปราย ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปสังเคราะห์ผลในแต่ละ ประเด็น และนำเสนอ ดังนี้

2.2.1 แนวทางในการจัดปัจจัยสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสตากกินแบ่งสงเคราะห์86) ในแต่ละด้าน

1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครู ครูควรเอาใจใส่และเคร่งครัดในด้านการ เรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆ ได้ โดยพัฒนาความรู้ให้ทันสมัยและ นำวิธีการสอนแบบใหม่ๆ หรือสื่อที่ทันสมัยมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นการสอน โดเนนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนให้เข้าสอนตรงตามวุฒิการศึกษาและความสามารถของครู แต่ละคนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้ามีครูไม่ครบตาม กลุ่มสาระ ควรส่งครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มความสามารถในกลุ่มสาระที่ตนเอง รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นควรจัดหาวิทยากรภายนอกหรือปราชญ์ชาวบ้านมาช่วย สอนในเนื้อหาบางอย่างตามความเหมาะสม เช่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกษตรพื้นบ้าน ดนตรีไทย เป็นต้น ผู้ร่วมประชุมสนทนากลุ่มท่านหนึ่งเสนอว่า “ครูควรเน้นการ จัดการเรียนการสอนอย่างเข้มข้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เพราะเป็นวิชาหลักที่มักจะใช้ในการสอบแข่งขันเพื่อเข้าทำงานหรือ เข้าศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น” ส่วนการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ของครู เช่น งานในหน้าที่พิเศษผู้บริหาร ควรวางแผนและมอบหมายงานให้เท่าเทียมกันเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน และ นอกจากนั้นผู้ร่วมประชุมสนทนากลุ่มหลายท่านเห็นตรงกันว่าครูควรพัฒนาตนเองให้มีความ ทันสมัย สามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการสอนด้าน IT มาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูล ส่วนด้านการพิจารณาความคิดความชอบซึ่งเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู นั้น ควรวางกรอบการพิจารณาเป็นหลักที่ชัดเจน เป็นธรรม ตรวจสอบได้ โดยอาจนำผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนมาประกอบในการพิจารณา นอกจากนี้ ควรมีการนิเทศติดตามผลการ

ปฏิบัติงานของครูอย่างจริงจัง สม่ำเสมอและเป็นระบบ และที่สำคัญครูต้องมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครูมาถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น โรงเรียน ควรจัดให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีการอบรม ประชุมสัมมนาหรือศึกษาดูงาน ในโรงเรียนที่เป็นแกนนำด้านคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติในโรงเรียน

2) ด้านการจัดการงบประมาณ โรงเรียนควรมีการวางแผนและปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีอย่างเคร่งครัดเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างแท้จริง ควรใช้จ่ายงบประมาณโดยยึดหลักความประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพมาก ใช้จ่ายงบประมาณด้วยความโปร่งใสสามารถอธิบายและตรวจสอบได้ นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในการใช้งบประมาณตาม โครงการ เน้นการจ่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนากับผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินความคุ้มค่าในการใช้จ่ายในแต่ละโครงการและควรสรุปชี้แจงเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีในที่ประชุมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบและเป็นประโยชน์ในการวางแผนใช้จ่ายในปีงบประมาณต่อไป นอกจากนี้ที่ประชุมเห็นร่วมกันว่า โรงเรียนควรมีการจัดหางบประมาณเพิ่มเติมจาก ชุมชน องค์กรท้องถิ่น เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานในโรงเรียน เช่น การจัดงานโรงเรียน การจัดผ้าป่า รวมทั้งการขอสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำนักงานต่าง ๆ เป็นต้น

3) ด้านการจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ข้อคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนาว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการตรวจสอบและรวบรวมสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนมาขึ้นทะเบียน จัดหมวดหมู่ และทำบันทึกการใช้อย่างเป็นระบบ เช่น ทำระบบการยืม การคืน การบำรุงรักษาสื่อ วัสดุการเรียนการสอน อย่างมีระบบขั้นตอน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูที่ขอใช้ รวมทั้งจัดครูรับผิดชอบในการควบคุม ดูแลรักษาสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานอยู่เสมอ นอกจากนี้ต้องจัดหาหรือสร้างสื่อและแหล่งเรียนรู้ขึ้นใหม่เพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่มี โดยจัดทำโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ ในขณะที่สื่อ วัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่จัดหาตามต้องทันสมัยสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ และผู้เข้าร่วมประชุมหลายท่านให้ความเห็นว่าภายในหมู่บ้านและสถานที่ใกล้เคียงมีสถานที่ที่น่าสนใจอยู่มาก เช่น ในบริเวณวัด สถานีอนามัย ฟาร์มวัว ฟาร์มหมู ร้านเคาะพันธ์ิรถยนต์ รวมไปถึงตัวบุคคลที่เป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ดังนั้นโรงเรียนควรประสานงานเพื่อขอความร่วมมือกับผู้ดูแลหรือผู้เป็นเจ้าของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาเหล่านั้นเพื่อขอใช้และศึกษา

4) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้ร่วมสนทนากลุ่มให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนปัจจัยด้านอื่นให้ไปสู่คุณภาพได้ หน่วยงานหรือสถานศึกษาจะพัฒนาไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับนโยบายและการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่ดี และยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยให้ชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาตามความจำเป็น การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาต้องเน้นคุณภาพด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเป็นหลัก ผู้บริหารจะต้องจัดคนให้ถูกกับงานและกระจายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน มีการนิเทศ กำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อกระตุ้นการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ได้บังคับบัญชา

2.2.2 แนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านขามป้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 86)

แนวคิดและกระบวนการพัฒนาด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้ร่วมประชุมสนทนากลุ่มให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยยึดกรอบตามกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle or Quality Control Circle : PDCA) ซึ่งได้ผลสรุปเป็นรูปแบบตัวอย่างในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นี้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan)

1. กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

โรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดย ทำความเข้าใจนโยบายตามแผน หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด

2. จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหาร โรงเรียน
- 1.2 ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์หมู่บ้าน
- 1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
- 1.4 หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 1.5 ผู้เกี่ยวข้องที่ โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

3. จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

โดยคณะกรรมการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

4. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้

5. ประชาสัมพันธ์โครงการ

โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อให้แหล่งการเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (DO)

โรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้าง พัฒนา ใช้แหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้

1. จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งอาจประกอบด้วย บุคลากร

ดังต่อไปนี้

1.1 ครูฝ่ายวิชาการ

1.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 หัวหน้างานห้องสมุด

1.4 หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ ของโรงเรียน

รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในโรงเรียนและชุมชน กำหนดแหล่งเรียนรู้และจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้

2. สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้ สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

3. ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบแก้ไข (CHECK)

ดำเนินการดังนี้

1. โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไข ปัญหาอุปสรรคในระหว่างดำเนินการ
2. มีการประเมินทบทวนปรับปรุง กระบวนการดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนา และใช้ แหล่งการเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ตามบริบทของโรงเรียนเอง
3. มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้าง การพัฒนาและใช้แหล่ง การเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

ขั้นที่ 4 ขั้นการปรับปรุงและพัฒนา (ACTION)

การสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดการ ใช้แหล่งการเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

3. การนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ในเบื้องต้นนั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา รวมถึงห้องสมุดซึ่งเป็นสถานที่สำหรับ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน ประกอบกับแนวนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการพัฒนา ด้านแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเมื่อศึกษากรอบแนวทาง และจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ในเรื่องของคุณภาพที่ต้องเกิดขึ้น หนึ่งในนั้น คือคุณภาพของแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยขั้น การนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ โดยนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้มาเป็นกรณีศึกษา และนำเสนอ ดังนี้

3.1 การศึกษาบริบทห้องสมุด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับประวัติโรงเรียน ประกอบกับการได้สัมภาษณ์และสอบถามคณะครูในโรงเรียนหลายๆ คน ได้ความว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2547 โรงเรียนมีการพัฒนาและจัดระบบห้องสมุดได้ในระดับดี มีหนังสือจำนวนมาก มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เช่น การจัดหมวดหมู่หนังสือ การยืมการส่งหนังสือ การทำบันทึกต่างๆ รวมทั้งมีครูที่มีความรู้ด้านห้องสมุดรับผิดชอบดูแล เป็นที่ยอมรับของโรงเรียนในเขตอำเภอพระยืนและอำเภอใกล้เคียง จนโรงเรียนได้รับความไว้วางใจให้เป็นศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนขามป้อม-พระนุ ในขณะนั้น มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางด้านวิชาการให้กับโรงเรียนในกลุ่ม ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2548 โรงเรียนได้ทำการรื้อถอนอาคารเรียน (อาคารไม้ ชั้นเดียว 8 ห้องเรียน) ซึ่งเป็นอาคารที่ใช้เป็นห้องสมุด เพื่อรองรับงบประมาณในการก่อสร้างใหม่ ทำให้ต้องเคลื่อนย้ายวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดไปไว้ที่อาคารอื่น ที่มีขนาดเล็กและไม่เหมาะสมกับการใช้เป็นห้องสมุดเนื่องจากมีน้ำท่วมขังอยู่เสมอเมื่อเกิดฝนตกหนัก จึงทำให้เกิดความเสียหายกับวัสดุอุปกรณ์หลายๆ อย่าง โดยเฉพาะตู้และชั้นวางหนังสือที่เป็นไม้และหนังสือ ช่วงต่อมมาได้มีการปรับปรุงห้องสมุดอยู่หลายครั้งแต่ยังทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร เนื่องจากเหตุผลในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านงบประมาณ

3.2 กระบวนการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้เรียนรู้

การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ผู้วิจัยได้นำกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มาเป็นรูปแบบในการพัฒนา เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งดำเนินการดังนี้

3.2.1 การวางแผน (Plan : P) ศึกษาสภาพและเตรียมความพร้อมในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยเสนอโครงการไปยังผู้บริหารเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วก็เตรียมบุคลากร โดยแต่งตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบ โครงการการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ตามคำสั่งของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ที่ 47/ 2553 และมีการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยให้คณะทำงานตามคำสั่งที่แต่งตั้ง ซึ่งประกอบไปด้วย คณะครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมประชุมในวันศุกร์ ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2553 เวลา 13.00 น. ณ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านขามป้อม ผลการศึกษาถึงสภาพปัญหาการพัฒนาห้องสมุดในเบื้องต้น พอสรุปได้ว่ามีปัญหาที่สำคัญแบ่งเป็น 4 ด้าน

คือ ด้านบุคลากร พบว่า ครูที่เป็นเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีหน้าที่สอนประจำชั้น ทำให้ไม่สามารถอยู่ประจำห้องสมุดได้ ประกอบกับไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานห้องสมุดโดยตรง ส่งผลให้การบริการไม่เป็นระบบ ส่วนด้านผู้ใช้บริการ พบว่า ครูและนักเรียนยังไม่เห็นความสำคัญในการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อการศึกษาค้นคว้า ด้านสถานที่ พบว่า ห้องสมุดมีสภาพชำรุด ทนุโทรม เนื่องจากขาดการบำรุงรักษา อีกทั้งห้องสมุดมีขนาดคับแคบ เมื่อเทียบกับจำนวนของนักเรียนที่โรงเรียนมี และในด้านทรัพยากร สารสนเทศ พบว่า หนังสือส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมีอยู่ มีสภาพเก่า ไม่สมบูรณ์ บางเล่มล้าสมัยไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมีเฉพาะหนังสือเท่านั้น ยังขาดสื่อสารสนเทศทันสมัย อีกหลายรายการ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์เพื่อใช้ชมภาพยนตร์ ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินงานมีจำกัด จากนั้นโรงเรียนได้มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยผู้บริหารได้ส่งคณะครูจำนวน 3 คน คือ นางวันเพ็ญ ไม่เสร์ว่า นางดวงเดือน สุทธิ และนางสาวพัลลภา ผงพงศ์ภัครไปอบรมและศึกษาดูงานที่สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัย ขอนแก่นและโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ของทางมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้วย นอกจากนี้ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนทางโรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ผู้ปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาห้องสมุด และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการบริจาคหนังสือหรือบริจาคเงินเพื่อพัฒนาห้องสมุดซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งและจากการได้พูดคุยสอบถามกับผู้นำหมู่บ้านทราบว่าพร้อมกันหาแนวทางเพื่อจัดหาและระดมทุนในการก่อสร้างอาคารห้องสมุดใหม่ให้แยกเป็นเอกเทศในอนาคตข้างหน้า

3.2.2 การปฏิบัติ (Do : D) ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดได้

ดำเนินการตามแผนพัฒนาห้องสมุด ดังนี้

1) ปรับปรุงห้องสมุดเดิมให้มีความเหมาะสม คณะทำงานซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการปรับปรุงห้องสมุด โดยขออนุมัติงบประมาณจากโรงเรียนร่วมกับเงินบริจาคอีกส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณในเบื้องต้น 40,000 บาท คณะทำงานจึงได้นำเงินส่วนนี้ใช้ในการจัดหาเพิ่มเติมและปรับปรุงซ่อมแซม ทาสี ติดตั้งพัดลม ไฟฟ้า ปรับปรุง โต๊ะ เก้าอี้ ได้รับความร่วมมือจากครูศิลาปะคือ คุณครู ปัทมานันท์ หินวิเศษ ในการออกแบบตกแต่ง และ คุณครูยุทธนา วงษา ครูผู้สอนงานช่างช่วยในด้านการซ่อมแซม โต๊ะเก้าอี้ และอุปกรณ์ไฟฟ้า โดยการปรับปรุงครั้งนี้

ใช้งบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น 15,000 บาท และใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงประมาณ 10 วัน คือตั้งแต่วันที่ 1-10 เมษายน พ.ศ. 2553

2) จัดตกแต่งบรรยากาศห้องสมุดให้มีบรรยากาศ สะดวก สะอาด และมีทัศนียภาพที่สวยงาม โดยคณะครู และนักเรียน ร่วมกันวางแผนผังห้องสมุดใหม่ โดยจัดวางตู้หนังสือไม่ให้บังทิศทางลม จัดทำป้ายนิเทศเกี่ยวกับวันสำคัญ กฎ ระเบียบ การเข้าใช้ห้องสมุดและบริการต่างๆ ของห้องสมุด จัดทำป้ายคำขวัญ เกี่ยวกับการรักษา ถนอมหนังสือ และโรงเรียนได้รับงบประมาณในการจัดซื้อระบบคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ประจำห้องสมุด (Computer for Digital Library : CDL) ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนตามโครงการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประจำห้องสมุด ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 : SP2 เป็นจำนวนเงิน 56,400 บาท เป็นคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้น จำนวน 2 เครื่อง ทั้งนี้หลังจากปรับปรุงห้องสมุดแล้ว พบว่าห้องสมุดมีความคับแคบ

3) ดำเนินการคัดแยกหนังสือในห้องสมุดที่มีอยู่เดิมประมาณ 2,300 เล่ม แต่มีสภาพชำรุด เสียหาย บางเล่มมีจำนวนหน้าขาดหายไปและไม่สมบูรณ์ หนังสือแบบเรียนที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ดังนั้นคณะทำงานจึงได้ดำเนินการเลือกหนังสือ โดยใช้เวลาประมาณ 20 วัน คือตั้งแต่วันที่ 10-30 เมษายน พ.ศ. 2553 แล้วนำหนังสือที่เก่าและมีสภาพไม่สมบูรณ์ ไปจำหน่ายให้ร้านรับซื้อของเก่า และนำเงินที่ได้ มาใช้ซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เพิ่มเติม ปรากฏว่าได้หนังสือที่มีสภาพการใช้งานได้ดี จำนวน 1,360 เล่ม ไปคัดแยกหมวดหมู่ตามระบบคิวอี้ เพื่อนำไปลงทะเบียน ซึ่งจากการทำงานของคณะทำงานสรุปว่าหนังสือที่มีอยู่นั้น ไม่เพียงพอ และไม่ตรงต่อความต้องการของทั้งครูและนักเรียน รวมทั้งยังต้องการได้หนังสือใหม่ๆ เข้าห้องสมุดอีก ซึ่งมีนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คนหนึ่งกล่าวว่า "...หนูอยากได้หนังสืออ่านเล่น เช่นหนังสือคาราทีมีรูปภาพสวยๆ จังเลยคะ..." ขณะที่นักเรียนชายห้องเดียวกัน บรรยายขณะที่มาช่วยทำงานในห้องสมุดว่า "...ถ้าห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์ให้ด้วยก็ดีนะครับ..." ซึ่งสอดคล้องกับคุณครูท่านหนึ่งที่กล่าวว่า "...ถ้าห้องสมุดเรามีหนังสือด้านวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ก็น่าจะดีนะ เวลาที่ต้องการค้นคว้าเพิ่มเติมก็จะทำได้ง่ายกว่าทุกวันนี้..." ครูอีกท่านก็กล่าวทำนองเดียวกันว่า "...ควรมีหนังสือทุกๆ สาระการเรียนรู้..." ดังนั้นคณะทำงานจึงได้จัดทำแบบสำรวจความต้องการหนังสือประเภทต่างๆ โดยให้คณะครูจำนวน 15 คน นักเรียนจำนวน 150 คน รวม 165 คน กรอกแบบสำรวจความต้องการดังกล่าว ซึ่งได้ข้อสรุปของความต้องการหนังสือเรียงตามลำดับดังนี้ หนังสือการ์ตูน หนังสือวิทยาศาสตร์ หนังสือนิยายเรื่องสั้น หนังสือพิมพ์ หนังสือ

เกร็ดความรู้หรือความรู้รอบตัว หนังสือสารคดีต่างๆ หนังสือประวัติศาสตร์ชาติไทย และ หนังสือภาษาอังกฤษ เป็นต้น

4) จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยและคณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดได้เสนอข้อมูลการสำรวจและจัดหาหนังสือเพิ่มเติมในการประชุมประจำเดือน พฤษภาคม ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งวาระการประชุมส่วนหนึ่ง ได้กล่าวถึงการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาและการซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ในขณะเดียวกันทางโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือและวัสดุสิ่งพิมพ์ห้องสมุด จากรัฐบาลภายใต้ แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 : SP2 เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท จึงใช้เงินงบประมาณจำนวนนี้จัดซื้อหนังสือตามแผนที่กำหนดไว้

5) ลงทะเบียนหนังสือในห้องสมุด คณะทำงานนำหนังสือเก่าที่คัดแยกและหนังสือใหม่ที่จัดซื้อมาลงทะเบียนหนังสือ โดยได้รับความร่วมมือจากคณะครูทุกคนช่วยกันลงทะเบียนเพื่อต้องการให้เปิดบริการให้ทันวันเปิดภาคเรียน

6) จัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุด คณะทำงานได้แจ้งให้คณะครู และนักเรียนทำบัตรสมาชิกห้องสมุด กรอกข้อมูลตามใบสมัคร ซึ่งในครั้งแรกเปิด โอกาสให้ทำบัตรได้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกรอกข้อมูลตามรายละเอียดในใบสมัครที่ครูประจำชั้นซึ่งข้อมูลที่สำคัญของนักเรียนในใบสมัครคือ ชื่อ-สกุล และเลขประจำตัวนักเรียน เพราะคณะทำงานตกลงกันว่าให้ใช้เลขประจำตัวนักเรียนเป็นรหัสที่ใช้ในการบริการของห้องสมุด ซึ่งผลปรากฏว่าได้รับความสนใจจากครูและนักเรียนเป็นอย่างมากนักเรียนกระตือรือร้นที่จะทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ต่อมาจึงขยายผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ปัจจุบันมีนักเรียนสมัครเป็นสมาชิกทั้งหมด จำนวน 235 คน หรือ ร้อยละ 100

7) ดำเนินการจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด ตารางการใช้ห้องสมุดและจัดทำสมุดบันทึกการใช้ห้องสมุดเพื่อตรวจสอบสถิติการใช้ในแต่ละวัน นอกจากนี้ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทุกคน โดยเฉพาะครูบรรณารักษ์ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการห้องสมุด โดยส่งเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ

8) รณรงค์และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุด โดยคณะทำงานจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุด และห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นประจำ สม่ำเสมอ

เช่น การจัดประกวดจำนวนครั้งในการยืมหนังสือและการเข้าใช้บริการห้องสมุดของนักเรียนแต่ละคนในรอบเดือน เป็นต้น

3.2.3 การตรวจสอบแก้ไข (Check : C) ผู้บริหารได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (คำสั่งโรงเรียนบ้านขามป้อมฯที่ 47/2553) โดยคณะกรรมการได้จัดทำแบบบันทึกข้อมูลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม และได้ดำเนินการตรวจสอบแก้ไข ดังนี้

1) จากการปรับปรุงและจัดบรรยากาศของห้องสมุด พบว่าห้องสมุดยังคงแต่งไม่เรียบร้อยในบางส่วนและพบว่ามีความคับแคบแออัดเมื่อมีนักเรียนใช้บริการจำนวนมาก โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ดังนั้นจึงแก้ไขโดยการให้เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ดำเนินการในส่วนที่จำเป็นก่อน เช่น ให้นักเรียนมาช่วยตกแต่งในชั่วโมงศิลปะหรือชั่วโมงงานอาชีพ และในกรณีที่นักเรียนมาใช้บริการจำนวนมากก็แก้ไขโดยให้นักเรียนนำหนังสือออกไปอ่านด้านหน้าห้องสมุดซึ่งมีที่นั่งและร่มไม้ร่มรื่นพอสมควร

2) การคัดแยกและการจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด จากการสังเกตและสอบถามคณะทำงานในการคัดแยกหนังสือ พบว่าต้องใช้เวลาในการดำเนินการค่อนข้างนานเนื่องจากหนังสือมีจำนวนมากพอสมควรและในการสั่งหนังสือใหม่ผู้ขายส่งมอบบางรายการล่าช้าทำให้คัดแยกหมวดหมู่แล้วเสร็จไม่ทันเปิดภาคเรียนอีกทั้งคณะทำงานต้องมีภาระในการเตรียมการสอนด้วยทำให้มีเวลาในการทำงานน้อยลงจึงต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากครูและนักเรียนในการลงทะเบียนและคัดแยก โดยใช้เวลาในช่วงพักกลางวัน ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน และในวันหยุดวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในการคัดแยก

3) การจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดเพิ่มเติม ผู้วิจัยพบว่ายังมีหนังสือไม่ครบตามที่วางแผนไว้บางอย่างมีมากเกินไป ขณะที่บางอย่างมีจำนวนน้อยหรือไม่มีเลย โดยเฉพาะหนังสือที่มีราคาค่อนข้างแพง เช่น หนังสือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเกิดในขั้นตอนการจัดซื้อ การส่งมอบไม่เป็นไปตามกำหนด และหนังสือไม่มีตามที่สั่ง ผู้วิจัยได้รายงานให้ผู้บริหารทราบ และผู้บริหารได้กำชับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เร่งติดตามกับตัวแทนจำหน่ายโดยเร่งด่วนแล้ว

4) ในการจัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ผู้วิจัยพบว่า มีปัญหาการดำเนินงานในเรื่องรูปภาพของสมาชิกที่ใช้ติดบัตร เนื่องจากว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีรูปของตนเอง คณะทำงานจึงแก้ปัญหาโดยการนำกล้องดิจิทัลถ่ายรูปนักเรียน แล้วนำไปพิมพ์สีเพื่อติดกับ

บัตรสมาชิก จึงทำให้มีงบประมาณในการดำเนินงานเพิ่มเติม นอกจากนี้การกรอกข้อมูลของนักเรียนบางคนก็ไม่สมบูรณ์จึงขอให้ครูประจำชั้นดำเนินการแก้ไขให้

5) การจัดทำตารางการเข้าใช้ห้องสมุด ผู้วิจัยพบว่ามีการจัดทำตารางการเข้าใช้ห้องสมุดแต่เข้าใช้ห้องสมุดไม่เป็นไปตามเวลาที่ระบุไว้ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ห้องสมุดเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

6) การรณรงค์ให้ครูและนักเรียนเข้าใช้บริการ ผู้วิจัยพบว่าครูและนักเรียนสนใจเข้าใช้บริการห้องสมุดดีพอสมควร แต่เป็นการเข้าใช้ในชั่วโมงที่มีครูควบคุมมามีนักเรียนที่เข้ามาใช้ห้องสมุดในเวลาว่างจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้เสนอกับผู้บริหารเพื่อหาแนวทางในการรณรงค์การใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น

3.2.4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act : A) ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขมานำเสนอเพื่อใช้เป็นแผนในการพัฒนาห้องสมุดในปีการศึกษาต่อไป โดยการเพิ่มพัฒนาการใน 4 ด้าน พร้อมๆกัน คือด้านบุคลากร ด้านผู้ใช้บริการ ด้านสถานที่ และด้านทรัพยากรสื่อสารสนเทศ เช่น ด้านบุคลากร ควรส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาฐานห้องสมุดตัวอย่าง หรือห้องสมุดที่มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เพื่อนำวิธีการต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับห้องสมุดของโรงเรียนบ้านขามป้อม(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์86) ด้านทรัพยากรสื่อสารสนเทศ ดำเนินการหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดหาคอมพิวเตอร์และเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการสืบค้นข้อมูลที่กว้างไกล ด้านสถานที่ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยสานต่อแนวความคิดการระดมทุนจากชุมชนในการสร้างห้องสมุดที่ทันสมัย เพื่อให้การบริการอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3.3 ผลการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้

จากการดำเนินงานตามแผนการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการพัฒนา โดยทำการเก็บข้อมูล ด้วยเทคนิคการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถามความพึงพอใจด้วยแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ มาเป็นระยะ และได้ทำการสอบถามความพึงพอใจด้วยแบบสอบถาม ในวันศุกร์ ที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของห้องสมุด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนบ้านขามป้อมฯ ทุกฝ่ายได้ร่วมกันวิเคราะห์จาก

เอกสารข้อมูลประวัติโรงเรียน จากการสัมภาษณ์และสอบถาม คณะครู จึงได้ทราบสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาของห้องสมุด ทั้งนี้ทุกฝ่ายยังช่วยกันระดมความคิดเพื่อวางแผนการดำเนินงาน การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยมีปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งคุณครูท่านหนึ่งกล่าวว่า “ผมรู้สึกดีที่ได้มีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ” ในขณะที่ครูอีกท่านกล่าวว่า “เป็นการดีที่มีกิจกรรมพัฒนาแบบนี้ และไม่คิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานเลย รู้สึกดีที่เราได้เป็นส่วนหนึ่งการปรับปรุงห้องสมุดให้ออกมาเป็นแบบนี้” จากการสังเกตการใช้ห้องสมุดของโรงเรียนบ้านขามป้อมฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมพบว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่พึงพอใจกับการให้บริการ การค้นหนังสือที่ง่ายขึ้น มีการขยายห้องสมุดเดิมให้มีขนาดกว้างขวางขึ้นมีการจัดตกแต่งบรรยากาศโดยรอบให้มีความสวยงามน่าเข้าไปศึกษาหาความรู้ สำหรับห้องสมุดเคลื่อนที่เป็น โครงการร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ก็จัดให้มีบริการในทุกวัน โดยจัดบริการถึงห้องเรียน สำหรับคอมพิวเตอร์ก็ดำเนินการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตสามารถสืบค้นข้อมูลได้ดี ครูและนักเรียนส่วนใหญ่กระตือรือร้นในการเข้าใช้ห้องสมุด โดยมีบันทึกการเข้าใช้เป็นประจำสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบได้จากสมุดบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุดจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านพัฒนาและปรับปรุงที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายและปรับปรุงห้องสมุดต้องใช้งบประมาณสูง นอกจากนี้ยังต้องหางบประมาณในการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาเพิ่มเติมในห้องสมุดและปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วมากขึ้น ซึ่งนักเรียนบางคนกล่าวว่า “ผมอยากให้คอมพิวเตอร์ทุกตัวเล่นอินเทอร์เน็ตได้จิงเลย ครับ” จะเห็นว่าการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้อง ได้รับความร่วมมือ และความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ได้เป็นอย่างดี

2. จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีการดำเนินการวิจัยในลักษณะ เช่นนี้ (การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม) ในแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไปอีกโดยคุณครูท่านหนึ่ง กล่าวว่า “การพัฒนาห้องสมุดเป็นการจุดประกาย ให้คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทำงานร่วมกัน และร่วมชื่นชมความสำเร็จร่วมกัน และดิฉันคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในโรงเรียนต่อไป” และโรงเรียนเองก็มีโครงการที่จะพัฒนาให้ทุกส่วน ในบริเวณ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ในโอกาสต่อไปโดยจะนำปัญหาและอุปสรรคที่พบในการทำงานครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ

สำหรับการสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนบ้านขามป้อมฯ นั้น ผู้วิจัยได้จัดทำการวิเคราะห์ และแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แสดงรายละเอียดได้ในตารางที่ 12 และตารางที่ 13

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุด ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนบ้านขามป้อมฯ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ท่านพึงพอใจที่คณะครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน	2.87	0.35	มาก
2. ท่านพึงพอใจที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนางานวิชาการ	2.53	0.52	มาก
3. ท่านพึงพอใจเห็นกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมปรึกษาเรื่องการพัฒนาห้องสมุดร่วมกัน	2.40	0.63	มาก
4. ท่านพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน	2.93	0.26	มาก
5. ท่านพึงพอใจต่อแผนปฏิบัติการการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน	2.47	0.52	มาก
6. ท่านพึงพอใจที่ได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการใช้ห้องสมุด	2.60	0.51	มาก
7. ท่านพึงพอใจที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาห้องสมุด	2.4	0.51	มาก
8. ท่านพึงพอใจต่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องสมุด	2.27	0.70	ปานกลาง
9. ท่านพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์	2.33	0.49	ปานกลาง
10. ท่านมีโอกาสใช้หนังสือในห้องสมุดมากขึ้น	2.80	0.41	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
11. ท่านและเพื่อนร่วมงานของท่านร่วมมือกันทำงานมากขึ้น	2.4	0.63	มาก
12. ท่านมีวิธีการจัดการความรู้ในรายวิชาที่ท่านสอนมากขึ้น	2.73	0.46	มาก
13. นักเรียนของท่านมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	2.47	0.64	มาก
14. นักเรียนของท่านมีความสุขในการเรียนมากขึ้น	2.67	0.49	มาก
15. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมการศึกษามากขึ้น	2.93	0.26	มาก
รวม	2.59	0.22	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงว่า ระดับความพึงพอใจของครูโรงเรียนบ้านขามป้อมฯที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 2.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี 13 ข้อที่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน และ ความพึงพอใจที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมการจัดการศึกษามากขึ้น มีค่าเฉลี่ย = 2.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.26 เท่ากัน รองลงมาคือ มีความพึงพอใจที่คณะครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย = 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.35 และมีความพึงพอใจที่มีโอกาสในการใช้หนังสือในห้องสมุดมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย = 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41 ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางมีเพียง 2 ข้อ คือ ความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีค่าเฉลี่ย = 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49 และ ความพึงพอใจต่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย = 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.70

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนา
ห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านขามป้อมฯ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1. ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ห้องสมุด	2.45	0.57	มาก
2. ฉันรู้สึกว่าคุณครูตั้งใจที่จะพัฒนาห้องสมุดให้ ตรงกับความต้องการของฉัน	2.43	0.56	มาก
3. ฉันรู้สึกว่าห้องสมุดมีหนังสือที่ฉันสนใจมากขึ้น	2.41	0.65	มาก
4. ฉันรู้สึกว่าบรรยากาศในห้องสมุดช่วยให้ฉันรัก การอ่านมากขึ้น	2.58	0.50	มาก
5. ฉันขอใช้บริการห้องสมุดทุกครั้งที่มีเวลาว่าง	2.55	0.50	มาก
6. ฉันรู้สึกว่าฉันมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	2.52	0.50	มาก
7. ฉันรู้สึกว่าการทำงานไม่ใช่เรื่องยากอีก ต่อไป	2.33	0.57	มาก
8. ฉันรู้สึกว่าฉันสามารถหาความรู้ได้มากมาย นอกเหนือจากห้องเรียน	2.61	0.43	มาก
9. ฉันรู้สึกดีใจที่โรงเรียนมีการปรับปรุงห้องสมุด แบบนี้	2.42	0.56	มาก
10. ฉันอยากมีห้องสมุดที่ใหญ่และกว้างขวาง มากกว่านี้	2.45	0.53	มาก
11. ฉันคิดว่าจะได้รับความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด มากยิ่งขึ้น	2.63	0.48	มาก
12. ฉันรู้สึกดีใจที่โรงเรียนมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ	2.53	0.50	มาก
รวม	2.49	0.54	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านขามป้อม^๔ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 2.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นจากการใช้ห้องสมุด มีค่าเฉลี่ย = 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48 รองลงมาคือ นักเรียนรู้สึกที่สามารถหาความรู้ได้มากมายนอกเหนือจากห้องเรียน มีค่าเฉลี่ย = 2.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43 และ นักเรียนรู้สึกว่าการบรรยายในห้องสมุดสามารถจูงใจให้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย = 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY